

МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВНУТРІШНІХ СПРАВ

**ПРОЦЕСУАЛЬНІ АСПЕКТИ ДОСУДОВОГО
РОЗСЛІДУВАННЯ**

МАТЕРІАЛИ
МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ,
ПРИСВЯЧЕНОЇ
15-РІЧЧЮ КАФЕДРИ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ ТА
95-РІЧЧЮ ОДЕСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ ВНУТРІШНІХ СПРАВ

07 квітня 2017 року

Одеса
ОДУВС
2017

УДК 343.102:343.98(477)
ББК 67.410.2:67.52(4Ук)
П48

Статті друкуються в авторському варіанті.
Оргкомітет дозволив собі лише редагування у частині оформлення

Процесуальні аспекти досудового розслідування : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., м. Одеса,
07 квітня 2017 р. — Одеса : ОДУВС, 2017. — 267 с.

П48
УДК 343.102:343.98(477)
ББК 67.410.2:67.52(4Ук)

© ОДУВС, 2017

Дружук А.А. ОСОБЛИВОСТІ ЗАЛУЧЕННЯ ОПЕРАТИВНИХ СПІВРОБІТНИКІВ ДО КРИМІНАЛЬНОЇ ПРОЦЕСУАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	64
Журба К.О. ПРОЦЕСУАЛЬНІ ОСОБЛИВОСТІ ПРИЗНАЧЕННЯ ПОДАТКОВИХ ПЕРЕВІРОК ПІДРОЗДІЛАМИ ФІНАНСОВИХ РОЗСЛІДУВАНЬ ПІД ЧАС ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ	66
Замкова Я.В. ПРАВОВІ ЯКОСТІ РІШЕННЯ СУДУ В ПІДГОТОВЧОМУ ПРОВАДЖЕННІ	69
Зінковський І.П. ДЕЯКІ ПИТАННЯ ПОПЕРЕДНЬОГО АРЕШТУ МАЙНА В КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ	72
Іскендеров Е.Ф. МОНІТОРИНГ БАНКІВСЬКИХ РАХУНКІВ ЯК ЗАСІБ ОТРИМАННЯ ДОКАЗІВ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ	75
Калюга К.В. ВИЗНАЧЕННЯ ОСНОВНИХ НАПРЯМІВ ДОСЛІДЖЕННЯ ТЕОРЕТИЧНИХ ТА ПРАКТИЧНИХ ПРОБЛЕМ ВСТАНОВЛЕННЯ ТА ОТOTOЖНЕННЯ ОСОБИ ЗЛОЧИНЦЯ ЗАСОБАМИ КРИМІНАЛІСТИКИ	76
Касапоглу С.О. СПОСІБ ПОБУДОВИ ПРАВОВІДНОСИН ЯК ГАРАНТІЯ РЕАЛІЗАЦІЇ НОРМ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОЦЕСУАЛЬНОГО ПРАВА	78
Каткова А.Г. АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРЕДСТАВНИЦТВА ІНТЕРЕСІВ ПОТЕРПІЛИХ НА ПОЧАТКОВОМУ ЕТАПІ РОЗСЛІДУВАННЯ	79
Каткова Т.В. ПРОЦЕСУАЛЬНИЙ СТАТУС СЛІДЧОГО У СУЧАСНОМУ КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ УКРАЇНИ	81
Керевич О.В. НАРОДНІ ДЕПУТАТИ ЯК СУБ'ЄКТИ, ЩОДО ЯКИХ ЗАСТОСОВУЄТЬСЯ ОСОБЛИВИЙ ПОРЯДОК КРИМІНАЛЬНОГО ПРОВАДЖЕННЯ	84
Кирилюк А.А. ОКРЕМІ АСПЕКТИ ЗАСТОСУВАННЯ КЛОПОТАНЬ, ЩОДО ЗВІЛЬНЕННЯ НЕПОВНОЛІТНІХ ВІД КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ	87
Климчук М.П. ВЗАСМОДІЯ СЛІДЧИХ ТА ОПЕРАТИВНИХ ПІДРОЗДІЛІВ ЯК ОДИН ІЗ ЧИННИКІВ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ	89

умислу. На підставі вишевикладеного, вважаю за доцільним внести відповідні корективи в формулюванні та трактовці зазначеної статті.

Література:

1. Конституція України. К.: Преса України, 1997. – С. 4.
2. Кримінальне право України: загальна частина: Підручник для юрид. Вузів і фак./ М.І. Бажанов, Ю.В. Баулін, В.І. Борисов та ін. За ред. професорів М.І. Баженов, В.В. Сташиса, В.Я. Тація – Х.:Право, 1997 – 368 с.
3. Алкиперов Х.Д., Курбанова К.Ш. УК РФ и некоторые проблемы освобождения от уголовной ответственности. /Государство и право. - №1. - 2000. - С.57-60
4. Примаченок А.А. Совершенствование уголовно-правовой системы мер борьбы с правонарушениями несовершеннолетних / Под ред. М.А. Ефимова.- Мн.: Наука і техника, 1990. - 272 с.
5. Карпенко М.О. Особливості провадження в справах про злочини неповнолітніх: Монографія. - Харків: ФІНН, 2009. – 240 с.

ВЗАЄМОДІЯ СЛІДЧИХ ТА ОПЕРАТИВНИХ ПІДРОЗДІЛІВ ЯК ОДИН ІЗ ЧИННИКІВ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ

Климчук М.П. – кандидат юридичних наук,
Національна академія внутрішніх справ

Виявлення та розслідування кримінальних правопорушень об'єктивно і з неминучістю передбачає вдосконалення правового регулювання та організаційно-тактичної організації взаємодії слідчих та оперативних підрозділів. Безперервний ланцюг реформ правоохоронних органів, кардинальна трансформація нормативної бази їх діяльності радикально змінили підхід до суті, форм і методів взаємодії слідчих та оперативних підрозділів. Дослідимо окремі аспекти такого, заснованого на законі та відомчих нормативних актах координованого за перспективними й проміжними цілями напряму діяльності адміністративно незалежних слідчих та оперативних підрозділів, який спрямовується слідчим чи прокурором і здійснюється у формі правових відносин за комплексного поєднання та ефективного використання повноважень, форм і методів, властивих кожному з них [1, с. 166].

У літературі під час визначення взаємодії слідчого з оперативними підрозділами підкреслюється, що вона базується на законі співробітництва непідпорядкованих один одному органів, за якої вони діють узгоджено, цілеспрямовано, поєднуючи засоби і способи, які ними застосовуються [2, с. 70].

Деякі автори вважають, що взаємодія слідчого з органами дізнання обов'язково має бути погоджена за метою, місцем та часом [3, с. 66]. Інші ж обґрунтовано зазначають, що така погодженість не завжди доцільна і можлива. Наприклад, доручаючи розшук підозрюваного, слідчий, як правило, не пов'язує виконання такого завдання із конкретним місцем і, навпаки, під час проведення огляду, обшуку та інших слідчих дій обов'язки співробітника оперативного підрозділу і слідчого можуть бути розподілені з урахуванням місця виконання тієї чи іншої слідчої дії [2, с. 65]. Тут тільки доречно акцентувати увагу на тому, що мета взаємодії слідчого з оперативними підрозділами завжди має бути конкретно визначеною.

Умовами взаємодії слідчого з оперативними підрозділами є вимоги, які пред'являються до цієї діяльності, а саме:

- 1) законність, обґрунтованість і доцільність рішення слідчого про взаємодію;
- 2) законність діяльності оперативного підрозділу з виконання письмових вказівок слідчого;
- 3) законність діяльності слідчого щодо включення результатів взаємодії в загальну систему доказів у кримінальному провадженні.

Отже, чи повинна діяльність слідчого і оперативних підрозділів у процесі взаємодії відповідати, крім вимог кримінального процесуального закону, ще й вимогам відомчих нормативно-правових актів?

Безумовно, процесуальна взаємодія – це відносини, які виникають у процесі застосування кримінальних процесуальних норм, що визначають засади і порядок співробітництва слідчих та оперативних підрозділів. Але оперативно-розшукова діяльність, що спрямована на виконання відповідних письмових вказівок слідчого, регламентується не КПК України, а відповідними законами та підзаконними (відомчими) нормативно-правовими актами. Відтак діяльність оперативного підрозділу із виконання рішення слідчого щодо взаємодії повинна відповідати не тільки вимогам кримінального процесуального законодавства, але й вимогам відомчих нормативно-правових актів.

Важливо наголосити на тому, що взаємодія слідчого з оперативними підрозділами в будь-якій формі здійснюється під контролем слідчого. Це зумовлено тим, що з ініціативою про взаємодію виступає саме слідчий, який згідно з законом (ч. 1 ст. 40 КПК України) несе відповідальність за законність та своєчасність здійснення процесуальних дій [4]. Ним же визначається конкретна форма взаємодії, її мета та межі за активної участі прокурора, який здійснює нагляд у вигляді процесуального керівництва.

Зрозуміло, що без належної допомоги оперативного підрозділу слідчому зазвичай складно забезпечити належну якість та повноту досудового розслідування, швидко встановити і розшукати злочинця тощо. Без використання результатів оперативно-розшукової діяльності, сил і засобів оперативних підрозділів слідчий досить часто стає беззбройним у діяльності зі збирання і перевірки доказів, особливо у провадженнях про кримінальні правопорушення, учинені в умовах неочевидності. Отже, в органах Національної поліції оперативно-розшукова діяльність є опорною базою в ході досудового розслідування незалежно від того чи внесено відомості про кримінальне правопорушення до ЄРДР на підставі оперативних матеріалів чи на інших підставах. Недооцінка ж слідчим значення взаємодії досить часто позбавляє його можливості швидко і якісно здійснювати досудове розслідування, що впливає на якість зібраних матеріалів у кримінальному провадженні.

З іншого боку, добре налагоджена взаємодія слідчого та оперативних підрозділів дає можливість більш успішно вирішувати оперативно-розшукові завдання завдяки отриманню відповідних даних зі слідчих матеріалів. Так, досудове слідство сприяє роботі цих органів. Як свідчить практика, обидві сторони, які взаємодіють, більшою чи меншою мірою завжди отримують для себе відповідну вигоду від правильно організованої взаємодії. Однак вирішення суб'єктами взаємодії своїх специфічних завдань, які базуються на поставленому перед ними спільному завданні – виявленні та розслідуванні кримінальних правопорушень, не є головною, вирішальною ознакою такої взаємодії.

Незалежно від того, чи спрямована діяльність оперативних підрозділів на виявлення кримінального правопорушення, сприяє цьому або має допоміжний характер, це певна система, функціонування якої є одним із чинників забезпечення якості досудового розслідування. З моменту залучення оперативних працівників у процес досудового розслідування, діяльність щодо виявлення і розслідування кримінального правопорушення переходить на вищий рівень – рівень взаємної, спільної діяльності зазначених суб'єктів.

Відбувається об'єднання сил, засобів і методів кожного, спрямоване на успішне досягнення як загальної мети – організації та здійснення боротьби зі злочинністю у цілому, так і в межах конкретного акту розслідування.

Література:

1. Юхно О. О. Окремі аспекти взаємодії слідчих та інших підрозділів органів внутрішніх справ під час розслідування злочинів / О. О. Юхно // Митна справа. – 2012. – № 2 (80). – С. 165-168.
2. Гуткин И. М. Органы дознания и предварительного следствия системы МВД и их взаимодействие / И. М. Гуткин. – М.: Академия МВД СССР, 1986. – 156 с.
3. Карнеева Л. М. Взаимодействие следователей с оперативными работниками органов внутренних дел / Л. М. Карнеева. – М.: ВНИИ МВД СССР, 1981. – 95 с.
4. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13 квітня 2012 р. № 4651-VI // Офіційний вісник України. – 2012. – № 37. – Ст. 1370.

НЕГЛАСНІ СЛІДЧІ (РОЗШУКОВІ) ДІЇ: ЮРИДИЧНІ ТА ФАКТИЧНІ ПІДСТАВИ ЇХ ПРОВАДЖЕННЯ

Кобзар О. Ф. – завідувач кафедри кримінального процесу Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ, доктор юридичних наук, доцент

Боротьба зі злочинністю, її попередження на сучасному етапі набуває професіоналізму та організованості, в зв'язку з чим виникає необхідність удосконалення способів та засобів отримання доказів у кримінальному провадженні. Запровадження саме негласних слідчих (розшукових) дій та використання їх результатів у кримінальному провадженні забезпечить об'єктивність, повноту та неупередженість розслідування злочинів та притягнення винних до кримінальної відповідальності.

Провадження негласних слідчих (розшукових) дій неможливо без наявності юридичних (правових) та фактичних підстав. Юридичними (правовими) підставами є сукупність передбачених кримінально-процесуальним законом умов, що дають право на проведення негласних слідчих (розшукових) дій. Фактичними підстави є сам факт правопорушення (фактично вчиненого суспільно-небезпечного діяння), що дає право на проведення негласних слідчих (розшукових) дій.

Таким чином, для проведення негласних слідчих (розшукових) дій суб'єкти їх проведення повинні мати законні підстави (юридичні та фактичні), що є гарантією дотримання законності при їх проведенні, та подальше використання результатів проведених негласних слідчих (розшукових) дій у доказуванні.

Співробітник оперативного підрозділу під час виконання доручень слідчого, прокурора користується повноваженнями слідчого [2]. Слід звернути увагу, що уповноважені оперативні підрозділи не мають права виходити за межі доручень слідчого, прокурора. Вони зобов'язані повідомляти їх про виявлення обставин, які мають значення для кримінального провадження або вимагати нових процесуальних рішень слідчого, прокурора [4].

Наявність одночасно юридичних та фактичних підстав дає право слідчому, прокурору, а у випадках передбачених КПК України слідчому судді за клопотанням прокурора або